

A FELSŐ OSZTÁLYOS TANULÓK OLVASÁSI IGÉNYEI^x

9-11. osztályos tanulók kérdőíves vizsgálatára és olvasmányaik huza-
mos megfigyelésére támaszkodik a tanulmány. 5 szovjet köztársaság 20 váro-
sában 1601 tanuló között osztották szét a kérdőívet. Volt közöttük 146 ipari
tanuló is, őket összehasonlítás végett vonták be a vizsgálatba; az eredmé-
nyek tanúsága szerint érdeklődésük, olvasmányaik iránya nem tér el lényeg-
esen a középiskolásokétól, így a rájuk vonatkozó adatokat is a többiekkel
együtt dolgozták fel. - 4 vidéki város könyvtárában összesen 150 tanuló köl-
csönzőlapját is megvizsgálták.

Miről szerettek olvasni? - ez volt a kérdőív első pontja. 1311
tanuló válaszolt rá; a számára legérdekesebb témák, illetve olvasmányok kö-
zött 626 tanuló nevezte meg a tudomány és a technika vívmányait, 327 a mű-
vészeti könyveket, 209 a tudományos fantasztikus műveket, 201 az erkölcsi
kérdéseket, 181 a mai ifjúság (a Komszomol) életét, 178 a történelmet, a
forradalmakról szóló és a háborus könyveket, 146 a külpolitikai kérdéseket -
stb.

Mit olvasnak ténylegesen a tanulók? - ezt a kölcsönzőlapok alap-
ján állapították meg. Az itt észlelt arányok eltérnek az előbb bemutatott kép-
től; aránylag kevesen olvastak a kommunista erkölcsről, a szovjet ifjúság
életéről szóló könyveket. Sokan említették is a kérdőívre adott válaszukban,
hogy kevés az ilyen tárgyú könyv. A szerzők szerint elég sok kiadvány je-
lenik meg ezekről a kérdésekről, viszont - úgy látszik - nem alkalmazkod-
nak eléggé a fiatalok igényeihez. - A kölcsönzőlapok is bizonyítják a termé-
szettudomány és a technika iránti nagy érdeklődést; ez néhány esetben egy-
oldalúságra, a társadalomtudományi témák iránti érdektelenségre, a szépiroda-
lom lenézésére is vezet.

Kedvenc írói között a tanulók 22-22 %-a említi meg Solohovot és
L. Tolsztojt; jóval utánuk következik Csehov (9 %), a szovjet írók közül pe-
dig Szimonov, Osztrovszkij, A. Tolsztoj, Gorkij. A külföldi írók közül Jack
London még Csehovnál is népszerűbb, a többiek (Voynich, Dreiser,
Shakespeare, Zola) viszont a válaszoknak legfeljebb 5 %-ában szerepelnek.

^xGANICKAJA, LL - CSERNOSZ, I.A.: Szovetszkij csítatel'. 220-
246 p. - A tanulmány fordítása a Könyvtártudományi Szakkönyv-
tárban F 3908 számon található.

A költők közül Puskin és Lermontov (15, ill. 14 %) népszerűségét csak Jerszenyin (12 %) közelíti meg; Majakovszkij 6, Jevtusenko pedig – a legnépszerűbb élő költő – 5 %-kal szerepel a válaszokban. Nyilvánvaló egyébként, hogy az iskolai irodalmi tananyag arányai döntően befolyásolják ezeknek az adatoknak az alakulását; az egy-egy osztály tanulói által adott válaszok még feltűnőbb összhangja mutatja a tanár véleményének vagy az iskolában rendezett könyvankétának stb. a hatását.

A tantárgyak iránti érdeklődés felmérésével kapcsolatban (itt az irodalom, a fizika, a matematika és a kémia bizonyult legnépszerűbbnek) azt is tisztázni igyekezett a kérdőív, hogy mely tárgyak tanárai ajánlanak kiegészítő olvasmányokat a tanulóknak. 1033 tanuló válaszolt erre a kérdésre; irodalmi és történelmi olvasmányokra vonatkozó tanácsot sokan (574, 223) kaptak a szaktanártól, a természettudományi szakok tanárai viszont eléggé ritkán ajánlanak kiegészítő olvasmányokat: fizika 138, kémia 90, ... földrajz 24, biológia 1 (!).

A pályaválasztási szándék felmérését (a mérnök, az orvos, a tudományos dolgozó és a pedagógus hivatása bizonyult messze a legnépszerűbbnek) megint csak összekapcsolták annak a vizsgálatával, hogy a tanulók olvasmányainak témaköre mennyiben függ össze pályaválasztásukkal. A leendő mérnökök és természettudósok elég nagy mértékben olvasnak ilyen tárgyú ismeretterjesztő műveket, a leendő orvosok és pedagógusok szakmai érdeklődése viszont inkább szépirodalmi olvasmányaik kedvenc hőseinek kiválasztásában mutatkozik meg.

Az információs forrásokra vonatkozó vizsgálat szerint a legtöbb tanuló osztálytársainak, barátainak tanácsát követve választja meg olvasmányait; a könyvtáros ajánlására 51 % hivatkozik, a könyvpropaganda könyvtári formáit a válaszolóknak csak 28, a bibliográfiákat csak 4 %-a említi. Ez világosan mutatja, hogy intenzívebben kell a könyvtár módszeres használatára nevelni a középiskolásokat, javulást kell elérni az ifjúsági ajánló bibliográfiák terén.